

Sygn. akt III AUa 565/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Polak SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2018 r. w Szczecinie

sprawy A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o odsetki

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 3 lipca 2017 r. sygn. akt VI U 271/17

oddala apelację.

SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka

– Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 565/17

UZASADNIENIE

Ubezpieczona A. P. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z 5.04.2017 r. odmawiającej prawa do wypłaty odsetek za opóźnienie za okres od 26.09.2015 do 17.03.2017 z tytuł przysługujących, a niewypłaconych przez ZUS świadczeń: zasiłku chorobowego od 17.06.2015 do 15.11.2015, zasiłku macierzyńskiego od 16.11.2015 do 4.09.2016 oraz od 18.09.2016 do 26.11.2016, zasiłku opiekuńczego od 5.09.2016 do 17.09.2016.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 3 lipca 2017 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach.

A. P. i M. W. zawiązali spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością pod nazwą (...), która została zarejestrowana w KRS

3.04.2014 r. W dniu 4.12.2014 r. spółka zawarła z A. P. umowę o pracę na pół etatu, z wynagrodzeniem 875 zł miesięcznie, przy czym w imieniu spółki umowę podpisał M. W.; 1.04.2015 r. ubezpieczona podpisała ze spółką aneks do umowy o pracę z 4.12. 2014 r., w wyniku którego A. P. objęła stanowisko kierownika zespołu do spraw rekrutacji z wynagrodzeniem 5.645,41 zł. Od 15.05.2015 r. A. P. przebywała na zwolnieniu lekarskim z powodu choroby w czasie ciąży. Decyzją z 20.08.2015 r. Zakład stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie A. P. wynosi: za kwiecień 2015 r. -

1.750,00 zł, za maj 2015 r. - 758,33 zł. Wskutek odwołania ubezpieczonej Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. wyrokiem z 19.01.2016 r., sygn. akt VI U 758/15 zmienił częściowo ww. decyzję i ustalił podstawę wymiaru składek A. P. na ubezpieczenia emerytalno-rentowe, chorobowe i wypadkowe na kwotę 3.942,67 zł od dnia 1.04.2015 roku. Wskutek apelacji obu stron Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 6.12.2016 r. w sprawie III AUa 230/16 oddalił apelacje. Odpis prawomocnego wyroku wpłynął do organu rentowego 11.01.2017 r. Pismem z 14.03.2017 r. ZUS poinformował ubezpieczoną o przekazaniu kwoty wyrównania zasiłków w wysokości 23.018,37 zł wraz z odsetkami do 17.03.2017 r., naliczonymi za okres od 11.02.2017 do 17.03.2017, tj. od dnia następnego po upływie 30 dniowego terminu na ustalenie wysokości i wypłatę świadczeń.

Sąd Okręgowy rozważył sprawę na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 963), art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 887) i nie uwzględnił odwołania. Zgodnie z art. 118 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120; w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Przepis ten współgra z art. 85 ust. 1 ustawy systemowej, zgodnie z którym wypłata odsetek ustawowych nie dotyczy przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłacie świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Sąd Okręgowy ocenił, że organ rentowy wydając decyzję z 20.08.2015 r. nie dysponował pełnym materiałem dowodowym. Sąd Okręgowy wskazał, że dopiero postępowanie sądowe pozwoliło na ostateczne ustalenie wysokości podstawy wymiaru składek ubezpieczonej na kwotę 3.942,67 zł. Sąd podkreślił, że z wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. 19.01.2016 r. w sprawie VI U 758/15, nie zgodziły się obie strony postępowania, zatem dopiero rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego, oddalające obie apelacje wyjaśniało ostatnią sporną okoliczność w sprawie, tj. wysokość podstawy wymiaru składek ubezpieczonej. Tym samym brak było przesłanek aby uznać, że w dniu wydania spornej decyzji pozwany dysponował materiałem dowodowym pozwalającym na ustalenie podstawy wymiaru składek na kwotę 3.942,67 zł, a skoro tak, to ubezpieczonej nie należą się odsetki.

Sąd Okręgowy wskazał, że 11.01.2017 r. odpis prawomocnego wyroku w sprawie III AUa 230/16 wpłynął do organu rentowego. Od tego dnia należy liczyć 30-dniowy termin do wypłaty świadczeń; 17.03.2017 r. dokonano wypłaty świadczeń wraz z odsetkami za opóźnienie, które prawidłowo naliczono za okres od 11.02.2017 r. do 17.03.2017 r. tj. od dnia następnego po upływie 30 dniowego terminu od wpływu prawomocnego wyroku do dnia wypłaty świadczeń). Sąd podkreślił również, że roszczenie o wypłatę świadczeń pieniężnych z uwzględnieniem podstawy wymiaru wynagrodzenia w wysokości 5.645,41 zł było niezasadne. Tym samym, w przypadku ubezpieczonej, 30 dniowy termin na dokonanie wypłaty świadczeń prawidłowo liczono od dnia następnego po dniu wpływu do ZUS odpisu prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie.

Apelację od wyroku złożył ubezpieczona zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 85 ust. 1 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez niezastosowanie w sytuacji, gdy organ dysponował całym materiałem dowodowym niezbędnym do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, w związku z czym nie zaistniała przesłanka wyłączająca odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za opóźnienie w wypłaceniu świadczeń, a z pewnością ostatnią okolicznością w sprawie nie było doręczenie pozwanemu odpisu wyroku wydanego przez Sąd II instancji. Skarżąca wniosła o zmianę wyroku przez zasądzenie na swoją rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od 26.09.2015 r. do 17.03.2017 r. Zdaniem ubezpieczonej w sprawie miała miejsce sytuacja, w której ZUS nie wypłacił odwołującej świadczeń, pomimo istnienia przesłanek do ich wypłaty. Co więcej, działanie to podjęte zostało z inicjatywy samego organu rentowego, który wszczął przecież postępowanie z urzędu.

Sąd Apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe oraz dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy. Zasadniczo dokonał też trafnej subsumpcji uwzględniając właściwe prawo materialne. Sąd Apelacyjny zaaprobował ustalenia i rozważania prawne Sądu I instancji.

Należy podkreślić, że w sprawie, która dotyczy odsetek o opóźnienie w zapłacie należnych świadczeń z tytułu zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku opiekuńczego, materialnoprawną podstawę rozstrzygnięcia stanowi art. 85 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1778) zgodnie z którym: Jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. W sprawie nie ma natomiast podstaw do zastosowania art. 118 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu zważywszy, że jej przedmiot nie obejmuje świadczeń uregulowanych przepisami ustawy emerytalno-rentowej.

W myśl przywołanego przepisu, nie budzi wątpliwości, że organ rentowy, co do zasady ponosi odpowiedzialność za nieterminową realizację świadczeń z ubezpieczenia społecznego, chyba że opóźnienie w przyznaniu świadczenia jest następstwem okoliczności, które leżą poza zakresem kompetencji i możliwości organu. Ustalenia sprawy wskazują, że bezsprzecznie zaistniały okoliczności wyłączające odpowiedzialność organu za opóźnienie w przyznaniu świadczenia. Mianowicie, organ powziął uzasadnioną wątpliwość co do skuteczności prawnej stosunku umownego stron określającego wysokość wynagrodzenia, a tym samym podstawy wymiaru

składek, co bezpośrednio przekładało się na wysokość świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W takim stanie faktycznym słusznie podjął, w trybie procedury administracyjnej, czynności wyjaśniające, które zakończyły się wydaniem spornej decyzji z 20.08. 2015 r. Ostatecznie prawomocnym wyrokiem Sądy obu instancji częściowo przyznały rację organowi rentowemu. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego nie można więc twierdzić, że postępowanie wszczęte przez organ z urzędu było bezcelowe i doprowadziło do zbędnego opóźnienia w przyznaniu świadczeń. W sprawie ubezpieczonej prawomocnie przesądzono, że strony umowy o pracę, częściowo bezprawnie uzgodniły wynagrodzenie w wartości zawyżonej; zatem nie było podstaw faktycznych do wnioskowania, że w dacie wydania decyzji z 20.08. 2015 r. organ miał możliwość wydania prawidłowej decyzji. Organ co do zasady słusznie zakwestionował rozliczenia ubezpieczonej, co potwierdziło prawomocnie zakończone postępowanie sądowe, a tym samym nie działał z naruszeniem prawa, wręcz przeciwnie działał prawidłowo w interesie społecznym. Należy przy tym zauważyć, że dopiero w postępowaniu sądowym ubezpieczona przedstawiła okoliczności, z których wynikało, że zakres obowiązków pracowniczych uległ zmianie w związku z rozwojem przedsiębiorstwa, wykazała też swoje kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, a to doprowadziło Sąd do konstatacji, że podwyższenie wynagrodzenia nie było bezpodstawne, jakkolwiek nie na poziomie 5.645,41 zł, jak to zdefiniowały strony umowy o pracę.

W ocenie Sądu Apelacyjnego należy uwzględnić, że dopiero ustalenia poczynione na podstawie przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego pozwoliły na zmianę decyzji organu rentowego z 20.08.2015 r. i ustalenie wymiaru składek ubezpieczonej w kwocie 3.942,67 zł. Taka ocena nie mogła być dokonana w dacie wydawania decyzji przez ZUS z powodu nie ujawnienia w tym zakresie wszystkich istotnych okoliczności. W świetle powyższego nie budzi zatem wątpliwości, że opóźnienie w przyznaniu ubezpieczonej prawa do wnioskowanego świadczenia w kwocie wyższej aniżeli kwota ustalona przez organ rentowy było następstwem okoliczności, za które Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ponosił odpowiedzialności. Organ rentowy nie miał możliwości wydania prawidłowej decyzji, albowiem nieznane mu były dowody przemawiające za ustaleniem wysokości wymiaru składek ubezpieczonej w kwocie, jaką ustalił sąd po zawiśnięciu sporu pomiędzy stronami. Dlatego też Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonej.

SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka

– Stelmaszczuk